

ประสบการณ์การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต

พิกุล เจริญสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2549

ISBN 974-502-854-1

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ พิกุล เจริญสุข ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร. สุภาภรณ์ ค้วงแพง)

..... กรรมการ

(ดร. เขมรดี มาสิงบุญ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สายพิน เกษมกิจวัฒนา)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร. สุภาภรณ์ ค้วงแพง)

..... กรรมการ

(ดร. เขมรดี มาสิงบุญ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สายพิน เกษมกิจวัฒนา)

..... กรรมการ

(นาวาอากาศโทหญิง ดร. โสพรรณ โพทะยะ)

..... กรรมการ

(ดร. ฉันทนา จันทวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 5 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2549

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก คร.สุภาภรณ์ ค้วงแพง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คร.เขมารดี มาสิงบุญ และรองศาสตราจารย์ คร.สายพิน เกษมกิจวัฒนา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยตระหนักและซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณนาวาอากาศโทหญิง ดร.โสพรรณ โพทะยะ และ ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลแหล่งข้อมูล หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล หัวหน้าแผนกหอผู้ป่วยหนักอายุรกรรมและศัลยกรรม และบุคลากรทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และที่สำคัญขอกราบขอบพระคุณผู้ป่วยวิกฤต และครอบครัวทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเสียสละเวลาให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ช่วยให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาที่พิจารณาให้ทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2548 เป็นทุนเกื้อหนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ปลูกฝังความมานะ อดทน ความพากเพียรใฝ่รู้ในการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย และให้กำลังใจตลอดมา

พิภล เจริญสุข

46910196: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: ประสบการณ์การมีส่วนร่วม/ การมีส่วนร่วมในการดูแล/ ผู้ป่วยวิกฤต

พิกุล เจริญสุข: ประสบการณ์การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต

(EXPERIENCES OF FAMILY PARTICIPATION IN CARING FOR CRITICALLY ILL

PATIENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สุภาภรณ์ ค้วงแพง, พย.ค., เขมรดี มาสิงบุญ, D.S.N.,

สายพิน เกษมกิจวัฒนา, พย.ค. 111 หน้า พ.ศ. 2549 ISBN 974-502-854-1

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อบรรยายประสบการณ์การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤตตามการรับรู้ของครอบครัว ถึงการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการดูแล และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นสมาชิกครอบครัวที่มีประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต จำนวน 15 คน ใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ครอบครัวให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤตว่า เป็นการดูแลผู้ป่วยทุกอย่างทั้งกายและจิต ซึ่งให้ความหมายในลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการดูแล 3 ด้าน ประกอบด้วย มีส่วนร่วมในการดูแลด้านการรักษาพยาบาลและป้องกันภาวะแทรกซ้อน มีส่วนร่วมในการดูแลด้านความสุขสบาย มีส่วนร่วมในการดูแลด้านจิตใจและจิตวิญญาณ นอกจากนั้นแล้วครอบครัวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล ซึ่งได้แก่ ความรักความผูกพัน เป็นหน้าที่รับผิดชอบ และเป็นการตอบแทนบุญคุณ รวมทั้งได้สะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการมีส่วนร่วมในการดูแล ที่มีผลต่อผู้ป่วย ญาติผู้ดูแล และเจ้าหน้าที่ สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต มีทั้งปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดูแล และปัจจัยขัดขวางการมีส่วนร่วมในการดูแล ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และนโยบายการเชื่อม

ผลของการศึกษานี้ ทำให้เห็นภาพรวมของประสบการณ์การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่พยาบาลสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึง การรับรู้การให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดูแล และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดูแล อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้สอดคล้องกับความต้องการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยวิกฤตของครอบครัวให้มีประสิทธิภาพต่อไป

46910196: MAJOR: ADULT NURSING; M.N. S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: EXPERIENCE OF PARTICIPATION/ PARTICIPATION IN PATIENT CARE/
CRITICALLY ILL PATIENT

PHIKUL CHAROENSUK: EXPERIENCES OF FAMILIES PARTICIPATION IN
CARING FOR CRITICALLY ILL PATIENTS. THESIS ADVISORS: SUPAPORN
DUANGPAENG, D.N.S., KHEMARADEE MASINGBOON, D.S.N., SAIPIN
GASEMGITVATANA, D.N.S. 111 P. 2006 ISBN 974-502-854-1

The purpose of this study was to describe the experience of family participation in caring for critically ill patients, including the meaning of participation in caring and the factors influencing the family participation in caring for critically ill patients. The qualitative research was conducted 15 participants who cared for critically ill patients. Indepth interviews was used to collect data content analysis method was used for data analysis.

The results showed that meaning of family participation included caring for both body and mind doing everything. Activities of caring included participated in caring and treatment, participated in complication prevention, participated in caring for comfort, and participated in caring of mind and soul. In addition, families reflected the induction of participated and result of caring. Induction of participation included attached to patient and made return in the affirmative. Factors influencing the family participation in caring for critically ill patients included promotion factors influencing the family factors related to personals and visiting policies.

The finding of this study revealed an overall picture of the experience of families participation in caring for critically ill patients. Implications could be used by nurses to understand the meaning of family participation and factors related to family participation that would lead to quality of care that fit to the need of family participation in caring for critically ill patients.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การเจ็บป่วยวิกฤต.....	8
ผลกระทบของการเจ็บป่วยวิกฤตต่อผู้ป่วย ครอบครัว และสังคม.....	12
องค์ประกอบของการดูแลผู้ป่วยวิกฤต.....	17
การดูแลผู้ป่วยวิกฤตที่สำคัญ.....	17
ความหมายของการมีส่วนร่วมในการดูแล.....	23
การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต.....	25
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ผู้ให้ข้อมูลและสถานที่ศึกษา (Participants and Setting).....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล (Procedure of Data Collection).....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis).....	41
ความน่าเชื่อถือของงานวิจัย (Trustworthiness).....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	44
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล.....	44
ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล.....	44
ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย.....	45
ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต.....	48
ความหมายของการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต.....	48
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต.....	64
5 สรุปและอภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก แนวทางการพิทักษ์สิทธิ์สำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัย.....	97
ภาคผนวก ข แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....	99
ภาคผนวก ค แนวทางการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม.....	101
ภาคผนวก ง แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป.....	103
ภาคผนวก จ แบบบันทึกถอดความจากเทปบันทึกเสียงและการให้รหัสเบื้องต้น.....	105
ภาคผนวก ฉ แบบบันทึกเชิงปฏิบัติการ.....	107
ภาคผนวก ช แบบบันทึกส่วนบุคคลของผู้วิจัย.....	109
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	111

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการดูแล ภูมิถิ่นอาศัย รายได้เฉลี่ยของครอบครัว และความสัมพันธ์กับผู้ป่วย.....	45
2 จำนวนผู้ป่วย จำแนกตามเพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส การศึกษา บทบาทในครอบครัว และลักษณะการเจ็บป่วย.....	47

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนผังหอผู้ป่วยหนักอายุรกรรมและศัลยกรรม.....	35
2 ความหมายการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแล.....	49